

Příprava jednotky dobrovolných hasičů vybrané obce

Natálie Lišková

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Natálie Lišková
Osobní číslo:	L22626
Studijní program:	B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Příprava jednotky dobrovolných hasičů vybrané obce

Zásady pro vypracování

1. Na základě dostupných zdrojů zpracujte teoretickou část dané problematiky.
2. Představte vybranou jednotku sboru dobrovolných hasičů.
3. Zpracujte proces vytvoření dokumentace k taktickému cvičení pro jednotku sboru dobrovolných hasičů Němčovice.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. ČESKO. *Zákon č. 320 ze dne 11. listopadu 2015, o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)*. Online, 2015. In: *e-Sbírka*. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2015/320/2024-04-01?f=Z%3%A1kon%20%C4%8D.%20320%2F2015%205b.&zalozka=text>. [cit. 2024-10-23]
 2. MAYR, Marcel Lee. *Transformational Leadership and Volunteer Firefighter Engagement*. Online WILEY Online library, 2017. Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/nml.21279>. [accessedv2024-10-25]
 3. NITRA, Josef. *Pompiéři, požárníci, hasiči: dějiny českého hasičství*. 2., aktualizované vydání. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton, 2021. ISBN 978-80-7553-848-2.
 4. VILÁŠEK, Josef; FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.
 5. ŠPAČEK, František (ed.). *Integrovaný záchranný systém*. Online, 2024. (c) Hasičský záchranný sbor. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>. [cit. 2024-10-25].
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ivan Princ**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **2. prosince 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vižar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne 2.5.2025

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce je zaměřena na analýzu připravenosti jednotek sboru dobrovolných hasičů na možnost vzniku mimořádné události. Cílem práce je vyhodnotit připravenost sboru na specifický typ mimořádné události. Teoretická část je zaměřena na základní terminologii v oblasti ochrany obyvatelstva. Dále se zabývá Integrovaným záchranným systémem, Hasičským záchranným sborem, jednotkami požární ochrany a sboru dobrovolných hasičů a právním ukotvením problematiky v České republice. Praktická část představuje analýzu vybrané jednotky a návrh taktického cvičení. Toto cvičení je následně uskutečněno a vyhodnoceno pomocí explorační a komparace. Na konci praktické části je cvičení vyhodnoceno a jsou uvedeny návrhy ke zlepšení. Významem práce je ověření připravenosti sboru na specifickou mimořádnou událost.

Klíčová slova: Hasičský záchranný sbor, jednotka požární ochrany, sbor dobrovolných hasičů, Integrovaný záchranný systém, taktické cvičení

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the analysis of the preparedness of the units of the volunteer fire brigade for the possibility of an emergency. The aim of the thesis is to evaluate the preparation of the corps for a specific type of emergency. The theoretical part focuses on the basic terminology in the field of public protection. It also deals with the Integrated Rescue System, Fire Rescue Corps, fire protection units and volunteer fire brigades and the legal anchorage of the issue in the Czech Republic. The practical part presents an analysis of a selected unit and a proposal for a tactical exercise. This exercise is then carried out and evaluated by means of exploration and comparison. At the end of the practical part, the exercise is evaluated and suggestions for improvement are given. The significance of the work is to verify the preparedness of the corps for a specific emergency.

Keywords: Fire brigade, fire protection unit, volunteer fire brigade, integrated rescue system, tactical exercise

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce Ing. Ivanu Princovi za vstřícnost, ochotu a cenné rady při vypracování bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala SDH Němčovice za realizování taktického cvičení.

Děkuji své rodině a nejbližším, kteří mi byli oporou.

A hlavně děkuji té, která neříkala „měla bys“, ale „zvládneš to“.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE.....	13
2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	15
3 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR	18
3.1 HISTORIE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU	18
3.2 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	19
3.3 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	20
4 SOUČASNÁ LEGISLATIVA	23
5 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY.....	25
5.1 STRUKTURA JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY	25
5.2 ODBORNÁ PŘÍPRAVA A TECHNICKÉ ZAJIŠTĚNÍ.....	27
6 JEDNOTKY SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ	29
6.1 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	29
6.2 ČINNOST DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V PRAXI	30
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	32
7 JEDNOTKA SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCE NĚMČOVICE.....	33
7.1 OBEC NĚMČOVICE.....	33
7.2 HISTORIE SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ.....	33
7.3 SPOLEČENSKÝ A KULTURNÍ ŽIVOT.....	34
8 PŘIPRAVENOST PŘÍSLUŠNÍKŮ NA ČINNOST PŘI ZÁSAZÍCH	36
9 PŘÍPRAVA TAKTICKÉHO CVIČENÍ.....	38
10 PRŮBĚH TAKTICKÉHO CVIČENÍ	45
11 VYHODNOCENÍ CVIČENÍ A NÁVRH VLASTNÍHO OPATŘENÍ.....	47
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	51
SEZNAM OBRÁZKŮ	55
SEZNAM TABULEK.....	56
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	57
SEZNAM PŘÍLOH.....	58

ÚVOD

Každý den se člověk potýká s rizikem vzniku mimořádné události a jeho bezpečnost může být narušena. Nejedná se pouze o obyvatelstvo, ale i zvířata, životní prostředí a majetek. K ohrožení života a zdraví může nastat již při zdánlivě neškodných aktivitách, které člověk provádí denně. Od zapálení jedné malé svíčky při večeři, až po požár. Od klidného ježdění na silnici, až po dopravní nehodu. V prvním případě hrála hlavní roli nepozornost, naproti tomu ve druhé situaci mohlo jít „pouze“ o technickou chybu. A proto jsou v České republice zřízeny záchranné složky. Napomáhají zamezit vzniku mimořádné události, nebo alespoň zmírnit její dopady.

Zajištění ochrany obyvatelstva a zvládání mimořádných událostí je v rámci republiky svěřeno složkám Integrovaného záchranného systému. Jeho významnou součástí je Hasičský záchranný sbor a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje. Sbor dobrovolných hasičů nespádá přímo pod složky Integrovaného záchranného systému, je však nedílnou součástí zajištění požární ochrany v menších obcích.

Zde často představují první složku na místě zásahu, a proto musejí být řádně připraveni efektivně reagovat na vzniklé mimořádné události. K tomu jim napomáhá technické vybavení, a hlavně pravidelná odborná příprava. V této souvislosti mají velký význam taktická cvičení, která umožňují simulovat reálné zásahy. Jejich nepředstavitelnou výhodou je, že při těchto cvičeních není nikdo ohrožen na životě. Členové sborů dobrovolných hasičů vykonávají svou činnost na principu dobrovolnosti a ve svém volném čase. Jejich oblast působení začíná od opravy techniky, přes pořádání kulturních akcí v obci, až po zdolávání požárů.

Hlavním cílem bakalářské práce je zpracovat proces vytvoření dokumentace k taktickému cvičení pro jednotku Sboru dobrovolných hasičů Němčovice. Ke splnění hlavního cíle práce byly stanoveny následující dílčí cíle: na základě dostupných zdrojů zpracovat teoretickou část dané problematiky a představit vybranou jednotku sboru dobrovolných hasičů. Pro zpracování práce byly použity následující metody: analýza, explanace a komparace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE

Pro účely této bakalářské práce je nezbytné na úvod vymezit základní terminologii, která je stěžejní pro hlubší pochopení problematiky. Především se jedná o integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“), hasičský záchranný sbor (dále jen „HZS“), jednotku požární ochrany (dále jen „JPO“), mimořádnou událost (dále jen „MU“) a další.

Ochrana obyvatelstva

Pro ochranu obyvatelstva je nejdůležitější plnění základních úkolů, kterými jsou zejména varování a vyrozumívání, evakuace, ukrytí a nouzové přežití. Ale také další opatření, které vedou k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku v případě že se jedná o ozbrojený konflikt i mimo něj (MV, © 2024).

Mimořádná událost

Mimořádnou událostí se rozumí „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“ (ČESKO, 2000a).

Krizová situace

Označuje mimořádnou událost, při níž je nutné vyhlásit jeden ze čtyř krizových stavů, ať už se jedná o stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav (MV, © 2024).

Integrovaný záchranný systém

„Integrovaným záchranným systémem se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádnou událost, a také při provádění záchranných a likvidačních prací“ (MV, © 2024).

Hasičský záchranný sbor

Jedná se o bezpečnostní sbor integrovaného záchranného systému. Jeho základním úkolem je ochrana života a zdraví obyvatel, zvířat, majetku a životního prostředí (MV, © 2024).

Jednotka požární ochrany

Tento organizovaný systém je tvořen odborně vyškolenými osobami, požární technikou a věcnými prostředky. Jednotka má, stejně jako hasičský záchranný sbor, základním posláním ochranu života a zdraví obyvatel, zvířat, majetku a životního prostředí (MV, © 2024).

Sbor dobrovolných hasičů

Činnost je členy jednotky vykonávána na principu dobrovolnosti. V případě hašení požárů, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech se činnost členů považuje za výkon občanské povinnosti (HZS ČR, © 2024b).

Likvidační práce

Účelem likvidační práce je činnost, jejímž následkem dojde k odstranění následků po mimořádných událostech a rizik, které mohou stále působit na osoby, zvířata, věci a životní prostředí (MV, © 2024).

Záchranné práce

Záchranné práce jsou vykonávány s cílem chránit život, zdraví, majetek a životní prostředí. Jednotlivé činnosti mají za cíl eliminovat nebo omezit přímé ohrožení způsobené riziky vzniklých mimořádných událostí (MV, © 2024).

Požár

Požár je „*každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy*“. Jednotky požární ochrany provádějí činnost směřující k lokaci požáru a následně k jeho likvidaci za účelem ukončit nežádoucí hoření a minimalizovat jeho nepříznivé dopady (HZS ČR, © 2024a; ČESKO, 2001a).

Požární nebezpečí

Požárním nebezpečím se rozumí riziko vzniku požárů nebo výbuchu, který může vést k následnému požáru. Na základě míry požárního rizika se provozované činnosti dělí do jednotlivých kategorií: bez zvýšeného požárního nebezpečí, se zvýšeným požárním nebezpečím, s vysokým požárním nebezpečím (MV, © 2024; ČESKO, 2001a).

2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Pojem integrovaný záchranný systém je vymezen v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v platném znění. Je zde definován takto „*Integrovaný záchranný systém je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací*“ (ČESKO, 2000a).

Samostatný termín nebyl před vznikem zákona používán a legislativně ukotven. Na počátku 90. let minulého století došlo k velkým pozitivním i negativním změnám. Mezi negativní jevy se řadí intenzivní rozvoj motorismu, a tím zvýšený počet dopravních nehod. Dalším byl odpor společnosti k předběžným opatřením v rámci příprav na ozbrojený konflikt. Tím byla poznamenána i činnost civilní obrany a ochrany, byla zničena dekontaminační zařízení v některých podnicích, začaly zanikat sklady ochranných prostředků, kryty a mnoho dalšího. Dále došlo k poklesu početního stavu u Armády České republiky, vycvičených záchrannářů specialistů od armády a dobrovolných záchrannářů. Zdravotnická sdružení Červeného kříže byla téměř zrušena. Oproti tomu se ukázalo, že díky několikaleté tradici dobrovolných hasičů a zákonem ukládající povinnost obci zřídit jednotku SDH, tvořili nejpočetnější skupinu hasiči. Těm se změnila náplň činnosti, kdy zdolávání požáru již nebylo jejich jediné zaměření. Převažovaly záchranné práce, ke kterým byla vyžadována spolupráce s odborníky. Ačkoli spolupráce složek na místě zásahu měla vždy určitou podobu, rozdílné pravomoci a charakter jejich činností zakládaly nutnost jisté koordinace jejich postupů pro dosažení rychlé a účinné záchrany osob nebo likvidace MU. To se především ukázalo při zvládnutí dopadů rozsáhlých povodních na Moravě v roce 1997. IZS byl založen pro potřeby spolupráce mezi hasiči, policií, poskytovateli zdravotnické záchranné služby a dalšími složkami při přípravě a řešení mimořádných událostí (ŠPAČEK, © 2025; VILÁŠEK et al., 2014; SKALSKÁ et al., 2010).

IZS představuje multidisciplinární systém vzájemných vazeb, pravidel spolupráce a koordinace mezi záchrannými a bezpečnostními složkami, státními a místními orgány a právníky i fyzickými osobami při společném provádění záchranných a likvidačních prací a při přípravě na mimořádné události. Spolupráce je založena na vzájemném propojení složek, jež zajišťují záchranné činnosti a tvoří základ jejich spolupráce při ochraně života a majetku. IZS pracuje na základě systému smluvních vztahů a řídí se pravidly stanovenými příslušnými předpisy (ŠPAČEK, © 2025; KLUČKA A KLUČKA, 2017; SKALSKÁ et al., 2010).

Velitel zásahu (dále jen „VZ“) provádí koordinaci složek na místě zásahu. VZ je velitel jednotky požární ochrany, popřípadě příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru, který má právo přednostního velení. V momentě, kdy není VZ na místě události určen, stává se jím velitel či vedoucí zasahujících sil složky, která v místě zásahu realizuje klíčové a převažující činnosti. VZ mimo jiné má oprávnění k omezení nebo úplnému zákazu vstupu osob na místo zásahu, nařízení evakuace nebo vyžádání fyzických osob (dále jen „FO“) a právnických osob k poskytnutí osobní či věcné pomoci. Ti mají ze zákona povinnost tuto žádost vyslyšet (ČESKO, 2000a).

Řízení zásahových činností je realizováno na třech úrovních řízení. Rozdělení je podle toho, kdo při zásahu zajišťuje samostatnou koordinaci záchranných a likvidačních prací (SKALSKÁ et al., 2010).

Taktická

Taktická úroveň je prováděna na místě zásahu. Zahrnuje záchranné a likvidační práce. Její koordinaci má v gesci VZ (SKALSKÁ et al., 2010; ŠENOVSKÝ et al., 2007).

Operační

Probíhá v gesci operačních středisek. Jedná se o operační a informační střediska (dále jen „OPIS“) základních složek a národního operačního a informačního střediska. Tyto linky jsou dostupné nepřetržitě všem občanům. Operační úroveň koordinuje OPIS jedné ze základních složek IZS (SKALSKÁ et al., 2010; ŠENOVSKÝ et al., 2007).

Strategická

Tato úroveň je využívána v momentě, kdy o ní VZ požádá. Nejčastěji k tomu dochází při vzniku MU, která je vyhodnocena nejvyšším stupněm poplachového plánu. Realizování probíhá na vícero organizačních rovinách a koordinuje ji starosta obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“), hejtman kraje nebo ministerstvo vnitra (SKALSKÁ et al., 2010; ŠENOVSKÝ et al., 2007).

Součástí struktury IZS je rozdělení na základní a ostatní složky. Základní složky představují subjekty, které zajišťují nepřetržitou pohotovost v případě nahlášení MU. Provádějí vyhodnocení a jsou připraveny k okamžitému výjezdu. Díky plošnému pokrytí jsou složky rozmístěny po celé České republice, a to jim umožňuje pohotově reagovat na tísňové volání a realizovat zásah v jakoukoli denní či noční dobu. V případě ostatních složek je zásah, ať

už se jedná o záchranné či likvidační práce, realizován jako plánovaná pomoc na vyžádání (SMETANA a KRATOCHVÍLOVÁ, 2007; ŠPAČEK, © 2025).

Základní složky IZS

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- policie České republiky,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (ČESKO, 2000a).

Ostatní složky IZS

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím (ČESKO, 2000a).

3 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR

Zákon č. 320/2015 Sb., vymezuje pojem HZS a uvádí jeho hlavní úkoly. Před požáry, jinými MU a krizovými situacemi (dále jen „KS“) chrání jednotný bezpečnostní sbor zdraví a životy obyvatel, zvířata, majetek a životní prostředí. Dále jsou zapojeni do zajišťování bezpečnosti České republiky. V tomto kontextu plní a organizují úkoly požární ochrany (dále jen „PO“), ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, krizového řízení, IZS aj. (ČESKO, 2015).

3.1 Historie hasičského záchranného sboru

V období první Československé republiky byla malá města a obce zabezpečena PO, která se opírala o předpisy převzaté z doby Rakousko-Uherska. Tyto předpisy starostům dovozovaly delegovat odpovědnost hašení požáru na místní dobrovolné hasiče. Ti byli omezeni materiálním zabezpečením. Oproti tomu byly v některých větších městech zřízeny profesionální veřejné požární jednotky. Tento stav nebyl přiměřený potřebám tehdejšího průmyslového státu za války ani v míru (VILÁŠEK et al., 2014).

Změna nastala v poválečném období, kdy PO spadala pod jurisdikci ministerstva vnitra. Výkonným orgánem se pro PO stalo hasičstvo, to bylo dobrovolné, z povolání či závodní. Všechny obce, které měli počet obyvatel přesahující 50 000, musely zřídit hasičstvo z povolání. Členové hasičstva měli možnost využívat ochrany, která byla poskytována veřejným činitelům a velitel získal pravomoc přijímat nezbytná opatření jménem příslušného národního výboru během provádění zásahů (VILÁŠEK et al., 2014).

V roce 1953 nastal zásadní vývoj, jelikož byl přijat zákon o státním požárním dozoru a požární ochraně. Celý systém byl koncipován podle principů vojenské organizační struktury. Odpovědnost za zajištění požární bezpečnosti byla rozdělena podle příslušnosti mezi ministerstvo vnitra, národní výbory a orgány státního požárního dozoru. PO a generální řízení zůstalo v gesci ministra vnitra (VILÁŠEK et al., 2014).

Dalším významným okamžikem byl vznik Školy ministerstva vnitra ve Frýdku-Místku roku 1967. Nástupem absolventů Školy požární ochrany ministerstva vnitra ve Frýdku-Místku, Vysoké inženýrské požárně technické školy Ministerstva vnitra SSSR v Moskvě a katedry techniky požární ochrany a bezpečnosti průmyslu Vysoké školy báňské v Ostravě, kteří měli převážně technické znalosti, bylo možné zvýšit odbornou úroveň a zefektivnit

schopnost adekvátně reagovat na požadavky zajištění požární bezpečnosti (VILÁŠEK et al., 2014).

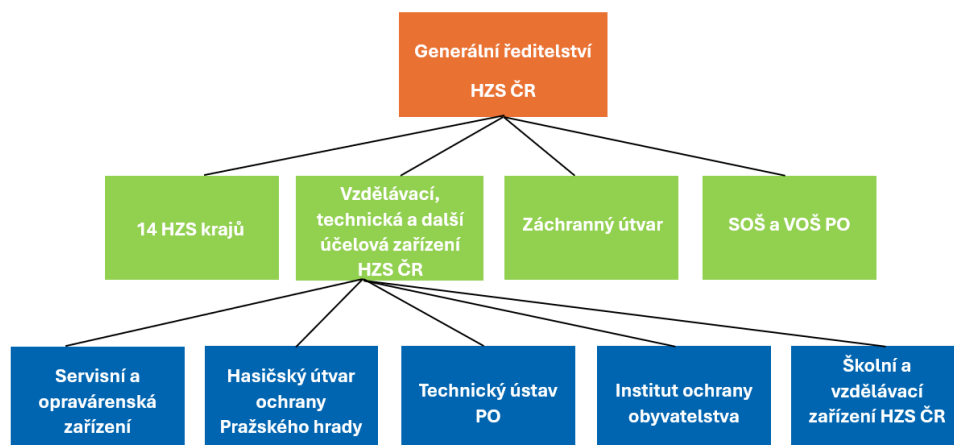
Postupem času prošla PO dalšími změnami. Původní zaměření JPO na hašení požárů se rozšiřovalo o činnosti spojené se záchrannými a likvidačními pracemi v důsledku MU. Z tohoto důvodu byla přizpůsobena právní úprava. Vznikl zákon o požární ochraně z roku 1985, který mj. vymezuje základní povinnosti FO a firem v oblasti PO. Jeho platnost, i přes četné novelizace, nadále platí (VILÁŠEK et al., 2014).

HZS ČR svůj aktuální název získal v roce 1995 s procesem změn v charakteru činnosti a jeho úkolech. Podstatná transformace v postavení, organizaci a působnosti HZS nastala s právní úpravou v roce 2001. V souvislosti s tím došlo ke sloučení HZS ČR a hlavního úřadu pro civilní ochranu (VILÁŠEK et al., 2014).

HZS je v současnosti nezbytný pro přípravu na MU, kterými mohou být teroristické útoky, průmyslové havárie či přírodní katastrofy. Rovněž mají zásadní podíl účasti ve vykonávání záchranné a likvidační práce. A tvoří páteř IZS v případě, že je hlavním koordinátorem složek při KS (VILÁŠEK et al., 2014).

3.2 Organizační struktura

HZS je tvořen generálním ředitelstvím (dále jen „GŘ“) HZS ČR, HZS krajů a hlavního města Prahy, záchranným útvarem a školou viz obr. 1 (ČESKO, 2015).

Obrázek 1 Struktura HZS.

Zdroj (HZS ČR, © 2025a)

GŘ je součástí ministerstva vnitra a v jeho čele stojí generální ředitel. Jedná se nadřízený správní orgán a řídí HZS krajů, záchranné útvary a školu. Na úseku PO, ochrany obyvatelstva, IZS, nouzového plánování nebo na úseku krizového řízení vykonává GŘ úkoly ministerstva vnitra. Ministerstvo zřizuje OPIS, hasičský útvar ochrany Pražského hradu (ten je součástí HZS) a koordinuje činnost a spolupráci HZS s dalšími orgány veřejné správy (ČESKO, 2015).

HZS kraje je organizační složkou státu a tzv. účetní jednotkou (příjmy a výdaje jsou zahrnuty v rozpočtové kapitole příslušného ministerstva) v čele s ředitelem. Územní obvod HZS kraje a vyššího územního celku jsou shodné. HZS kraje zřizuje OPIS, je správním úřadem pro výkon státní správy ve věcech PO, ochrany obyvatelstva, IZS, civilního nouzového plánování a krizového řízení. Dále plní úkoly, které vyplývají dalších právních předpisů. Organizační částí HZS kraje mohou být vzdělávací, technická nebo jiná účelová zařízení, které HZS kraje má pravomoc zřídit (ČESKO, 2015).

Záchranný útvar je, stejně jako HZS kraje, organizační složkou státu a účetní jednotkou. V čele tohoto útvaru je velitel útvaru. Vykonává úkoly JPO nebo obnovu území při řešení MU nebo KS. Dále zajišťuje úlohu vzdělávacího zařízení a provádí odbornou přípravu (ČESKO, 2015).

V čele školy stojí ředitel. Jedná se opět o organizační složku státu a účetní jednotku. Realizuje výuku v oboru PO, IZS, ochranně obyvatelstva a krizového řízení.

GŘ, HZ kraje a záchranný útvar mohou v případě stavu ohrožení státu nebo válečného stavu zřídit a organizačně materiálně a personálně připravit odřad civilní obrany jednotek SDH. Tyto odřady plní stejné úkoly jako HZS. O organizační strukturu, počtu fyzických osob a vybavení rozhoduje vláda na návrh ministerstva vnitra. FO zařazená do odřadu se v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu považuje za zaměstnance a HZS zajišťuje jejich výuku a výcvik (ČESKO, 2015).

3.3 Krizové řízení

Krizové řízení představuje komplexní soubor manažerských aktivit vykonávaných příslušnými orgány. Jejich cílem je vyhodnocovat a analyzovat bezpečnostní hrozby, ale také plánovat, organizovat, řídit a kontrolovat opatření související s přípravou a zvládnutím krizových situací a ochranou kritické infrastruktury.

Příslušnými orgány krizového řízení (dále jen „KŘ“) jsou:

- vláda,
- ministerstva a jiné ústřední správní úřady,
- Česká národní banka,
- orgány kraje a další orgány s působností na území kraje,
- orgány ORP,
- orgány obce (ČESKO, 2000b).

Zákon číslo 240/2000 Sb., o krizovém řízení stanovuje koordinačním orgánem v přípravě na KS ministerstvo vnitra (ČESKO, 2000b).

V případě, že dojde k mimořádné události velkého rozsahu nebo narušení kritické infrastruktury je vyhlášen 1 ze 4 krizových stavů (HZS ČR, © 2025b).

Stav nebezpečí

Tento stav se vyhláší v případě, kdy není možné zabránit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, IZS nebo subjektu kritické infrastruktury. Stav nebezpečí vyhláší hejtman nebo primátor hlavního města Prahy pro celý kraj nebo jeho část. Časová účinnost je nejdéle 30 dnů, a pro prodloužení je nutné schválení vlády (HZS ČR, © 2025b).

Nouzový stav

V situacích, kdy dojde k ohrožení bezpečnosti v důsledku živelních pohrom, ekologických či technologických havárií, v dopravních nehod nebo jiných MU. Vláda vyhláší nouzový stav na celý stát či jeho část nejdéle na 30 dnů. Prodloužení trvání nouzového stavu je možné se souhlasem poslanecké sněmovny (HZS ČR, © 2025b).

Stav ohrožení státu

Parlament na návrh vlády může vyhlásit na neomezeně dlouhou dobu stav ohrožení státu, nastane-li bezprostřední ohrožení svrchovanosti státu, územní celistvosti nebo demokratických základů (HZS ČR, © 2025b).

Válečný stav

Válečný stav je vyhlášen jeli česká republika napadena nebo pokud dojde k nutnosti plnění mezinárodních smluvních závazků o společné obraně proti napadení. Tento stav vyhlašuje parlament na celé území daného státu bez časového omezení (HZS ČR, © 2025b).

4 SOUČASNÁ LEGISLATIVA

Současná legislativa v oblasti HZS ČR a jednotek SDH představuje klíčový rámec, který upravuje činnosti jednotlivců, organizací a státních orgánů. Tyto sbory se řídí zejména:

Zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Cílem zákona je určit základní principy pro účinnou ochranu majetku, života a zdraví obyvatel před požáry, poskytování pomoci při přírodních katastrofách a dalších MU. Dále zahrnuje vymezení povinností FO a PO, správních orgánů a ministerstev. V dané oblasti určuje pravomoci a odpovědnosti orgánů státní správy, územní samosprávy a JPO (ČESKO, 1985).

Zákonem č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

Hasičský záchranný sbor ČR představuje složku bezpečnostního systému státu, jejímž hlavním úkolem je ochrana života a zdraví obyvatel, zvířat, majetku a životního prostředí před požáry, MU a KS. Prostřednictvím plnění úkolů v oblasti PO, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, KŘ a koordinací IZS se HZS aktivně podílí na zajištění bezpečnosti ČR v souladu s dalšími právními předpisy (ČESKO, 2015).

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Tento zákon definuje IZS, určuje jeho jednotlivé složky a specifikuje jejich působnost. Zároveň vymezuje pravomoci a odpovědnosti orgánů státní správy a územní samosprávy, práva a povinnosti FO a právnických osob v souvislosti s přípravou na MU, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva v období před vyhlášením, během trvání a po skončení KS (ČESKO, 2000a).

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Daný právní předpis vymezuje pravomoci a odpovědnosti státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků a FO a právnických osob v oblasti přípravy na KS, které nejsou přímo spojeny se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením. Stanovuje pravidla pro řešení KS a ochranu kritické infrastruktury. Stanovuje odpovědnosti za porušení těchto povinností. Zákon rovněž zohledňuje příslušné legislativní předpisy Evropské unie a upravuje proces identifikace a ochrany evropské kritické infrastruktury (ČESKO, 2000b).

Vyhláškou MV č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Stanovuje rámec pro činnost JPO v ČR. Definiuje ji organizační strukturu, která je rozdělena do kategorií podle velikosti, vybavení a členství. A specifikuje jejich primární úkoly jako jsou např. prevence, hašení požárů a likvidace nebezpečných látek. Dále vymezuje požadavky na personální zabezpečení včetně pravidel pro jejich odborné školení a výcvik. Kromě toho se zaměřuje na technické vybavení, k tomu musí odpovídat specifickým potřebám jednotek, včetně vozidel a ochranných prostředků. Součástí vyhlášky je i úprava spolupráce a koordinace s dalšími složkami IZS (ČESKO, 2001b).

Vyhláškou MV č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Tato vyhláška vymezuje zásady pro zajištění požární bezpečnosti a pravidla pro výkon státního požárního dozoru na území ČR. Určuje specifické požadavky na požární bezpečnost u různých typů objektů, a to jak v oblasti výstavby a rekonstrukce, tak i údržby budov a technických zařízení. Dále se zaměřuje na povinnosti subjektu v oblasti prevence požárů, včetně pravidel pro školení pracovníků, a zajištění informovanosti o PO a zavedení systému, jejichž úkolem je minimalizovat riziko vzniku požárů. V neposlední řadě vymezuje povinnosti FO a právnických osob v oblasti prevencí, inspekci, pravidelných kontrol a provádění opatření pro nápravu zjištěných nedostatků. Hlavním záměrem vyhlášky je zajistit účinnou prevenci proti vzniku požáru, a tím přispět k ochraně života a zdraví obyvatel a majetku před ničivými následky (ČESKO, 2001a).

Vyhláška MV 328/2001 Sb., o některých podrobnostech a zabezpečení integrovaného záchranného systému

Vyhláška ministerstva vnitra reguluje podmínky pro organizaci, fungování a koordinaci složek IZS. Specifikuje konkrétní požadavky na vzájemnou spolupráci jednotlivých složek při řešení MU a KS. Zaměřuje se na podrobnosti týkající se technického a personálního zabezpečení vymezených složek. Stanovuje kvalifikační požadavky a pravidla pro odborné školení a výcvik jejich členů. Vymezuje standardy pro vybavení složek IZS a jejich komunikační prostředky. Tím je zajištěna efektivní, rychlá a koordinovaná reakce v případě KS. Hlavním cílem je zvýšení úrovně připravenosti a akceschopnosti, což přispívá k minimalizaci následků MU a účinné ochraně obyvatelstva (ČESKO, 2001c).

5 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY

„Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany“. Ochrana života a zdraví obyvatel, majetek a životní prostředí před požáry a MU je základním posláním JPO. Tento systém je koncipován tak, aby intenzita a kvalita poskytované pomoci nebyla závislá pouze na technickém, personálním nebo finančním zabezpečení konkrétní obce a dobrovolnosti jiných osob. Úkolem je zajistit dostupnost zásahových sil a prostředků v celostátním měřítku pomocí spolupráce mezi jednotlivými JPO (HZS ČR, © 2025c).

JPO mohou být řízeny dvěma základními způsoby, a to v organizačním nebo v operačním řízením. Organizační řízení zahrnuje veškerou činnost zaměřenou na udržení a rozvoj schopností JPO plnit stanovené úkoly. Mezi ně náleží zajištění odborné a fyzické připravenosti členů prostřednictvím pravidelného školení a výcviku. Dále pak údržba výzbroje, techniky a ostatních prostředků PO. Operační řízení představuje okamžik od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo MU, převez výjezd jednotky, cestu na místo zásahu, provádění záchranných a likvidačních prací, až po návrat sil a prostředků na základnu. Obec, právnická osoba nebo podnikající FO zakládají jednotku zřizovací listinou. V případě, že obec, právnická osoba nebo podnikající FO nejsou schopny zprovozňovat JPO je zřizovací listina nahrazena smlouvou o zřízení společné jednotky (HZS ČR, © 2025c; ČESKO, 2001b).

5.1 Struktura jednotek požární ochrany

JPO představuje odborně vyškolený kolektiv osob, požární technika a věcné prostředky PO, které plní úkoly v oblasti požární ochrany a zásahové činnosti. Člení se do 4 základních kategorií:

Jednotky Hasičského záchranného sboru ČR

Jsou tvořeny příslušníky HZS, kteří slouží na krajských stanicích, u generálního ředitelství nebo záchranného útvaru (ČESKO, 1985).

Podnikové jednotky Hasičského záchranného sboru ČR

Složení je ze zaměstnanců firem či podnikajících FO, kteří tuto činnost vykonávají jako své zaměstnání (ČESKO, 1985).

Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí

Činnost je vykonávána neprofesionálními dobrovolníky.

Jednotky sboru dobrovolných hasičů podniků

Ti se sestavují na dobrovolnické bázi mimo hlavní pracovní poměr ze zaměstnanců podniku (ČESKO, 1985).

Pro účely zajištění plošného pokrytí území jsou JPO rozlišovány do 2 skupin, podle toho, jaký je jejich rozsah zásahové působnosti. Jednotky s územní působností mohou zasahovat i mimo správní území svého zřizovatele. Jednotky s místní působností zasahují výhradně na území obce nebo subjektu, kterými jsou zřízeny. Dále se JPO dělí do 6 kategorií na JPO I až JPO VI. Toto rozdělení je viz tabulka 1 (ČESKO, 1985; HZS ČR, © 2025c).

Tabulka 1 Kategorie JPO.

Územní působnost	s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele			s místní působností zasahující na území svého zřizovatele		
Kategorie JPO	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
Doba výjezdu (min)	2	5	10	2	10	10
Územní působnost (min)	20	10	10	Není	Není	Není
Druh JPO	HZS kraje	SDH obce	SDH obce	HZS podniku	SDH obce	SDH podniku

Zdroj (HZS ČR, © 2025c)

Určení doby dojezdu JPO a minimálního potřebného počtu sil a prostředků je založeno na analýze vyhodnocení dosavadní zásahové činnosti, operačních schopností jednotek, standardy v jiných evropských státech a společensky akceptovaná míra rizika ve vztahu k potřebě včasného zásahu. Maximální doba dojezdu je s ohledem na šanci na záchranu lidského života spolu s časem příjezdu jednotky na místo události (HZS ČR, © 2025c).

Předurčenost jednotek v plošném pokrytí je navrženo tak, aby rozmístění a kapacita jednotlivých typů JPO zajišťovalo každé katastrální území obce. Jednotky jsou poté ke konkrétním územím přiřazovány podle schopnosti efektivně reagovat na MU v dané lokalitě (HZS ČR, © 2025c).

V rámci vnitřní organizační struktury může být vytvořen tzv. odřad. Ten se skládá z minimálně dvou jednotek. Členové jsou rozdělení v rámci své jednotky do čet, družstev a družstev o zmenšeném početním stavu. Mohou být zřízeny skupiny, do kterých se členové zařadí. Četa je tvořena dvěma až třemi družstvy. Družstvo se skládá z velitele a dalších pěti hasičů.

Zmenšené družstvo má stejně jako družstvo velitele, ale oproti tomu pouze tři hasiče. Skupina je utvářena z jednoho až dvou hasičů (HZS ČR, © 2025c; ČESKO, 2001b).

5.2 Odborná příprava a technické zajištění

Pro správnou a efektivní akceschopnost jednotek je nezbytná odborná způsobilost příslušníků JPO a vybavení jednotek potřebnou požární technikou a věcnými prostředky PO.

Hasiči bez odborné způsobilosti nemohou vykonávat činnost v jednotce. Znalost předpisů o PO, IZS, KŘ a ochraně obyvatelstva, dodržování zásad první pomoci, používání věcných prostředků PO a požární techniky aj. jsou nezbytné požadavky odborné přípravy a praktických dovedností členů. Dále se v rámci připravenosti provádí pravidelná odborná příprava, kde se prohlubují odborné znalosti a tělesná příprava, ale také se provádí prověřovací a taktické cvičení. Pro určení minimálních požadavků na znalosti a dovednosti jsou zavedeny tzv. normy znalostí hasičů (HZS ČR, © 2025d; ČESKO, 2001b; ČESKO, 1985).

Prověřovací a taktické cvičení se provádějí v rámci JPO nebo IZS za účelem zefektivnění zásahů a zvyšování odborných znalostí. Prověřovací cvičení slouží k systematickému ověření připravenosti a akceschopnosti JPO. Dále napomáhá prověřit funkčnost požárního řádu obce, platnost dokumentace pro zásahovou činnost, ale také úroveň koordinace a spolupráce mezi jednotlivými jednotkami a složkami IZS. V rámci tohoto typu cvičení může být součástí i simulované vyhlášení požárního poplachu. Dané jednotky v tomto případě nejsou obeznámeny s tím, že se jedná pouze o cvičení. Oproti tomu jsou taktická cvičení zaměřena na odborný výcvik. Provádí se na úrovni jednotek či velitelských štábů pro zvládnutí MU. Cílem je vytvořit podmínky odpovídající skutečnému průběhu zásahu. Během tohoto cvičení se vyhodnocují postupy daných jednotek a jejich připravenost na eliminaci následků MU. V rámci dokumentace se pro taktické cvičení zpracovává scénář cvičení, plán provedení cvičení a jeho vyhodnocení. I přesto, že je prověřovací cvičení předem neohlášené, musí mít předpřipravenou dokumentaci. Jejím obsahem je scénář, který však neobsahuje plán provedení (ČESKO, 2001b; SKALSKÁ et al., 2010).

Získané znalosti mohou být postupně rozvíjeny prostřednictvím specializovaného zaměření. Tím je umožněno prohloubení odborné klasifikace ve vymezených oblastech zásahové aktivity. Těmi jsou:

- Strojní služba,
- chemická služba,

- technická služba,
- spojovací služba,
- práce ve výšce a nad volnou hloubkou – letečtí záchranáři a lezci (HZS ČR, © 2025e).

Vybraná požární technika a věcné prostředky PO, jsou zařazeny do vybavení jednotek v případě, kdy odpovídají technickým podmínkám vydaným GŘ HZS ČR. Kromě minimálního vybavení mohou být jednotky vybaveny nad rámec základní techniky a věcných prostředků PO. Jedná se např. o dopravní nehody, průmyslové havárie či živelné pohromy. Rovněž je výbava rozšířena v případě, kdy ji vyžaduje havarijní plán kraje nebo dokumentace k zásahům v objektech (ČESKO, 2001b).

6 JEDNOTKY SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ

Dobrovolní hasiči zahrnují členy občanského sdružení, která působí v oblasti PO. Podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, se tyto spolky řídí obecnými pravidly pro občanská sdružení. Zřizují si vlastní hospodaření a samosprávné orgány. Ve většině případů se aktivně podílejí na organizaci kulturních, vzdělávacích a sportovních akcích. Významně přispívají k výchově mládeže a rozvoji budoucích členů pomocí vzdělávacích kroužků pro mládež (KOTEK, © 2025).

První český sbor dobrovolných hasičů byl založen roku 1864 ve Velvarech. Tento sbor byl prvním SDH a Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska. V průběhu let se začaly objevovat další sbory, některé však nemohou doložit datum vzniku. V roce 1869 bylo na území České republiky 54 německých a 40 českých sborů. Počátky dobrovolných hasičských sborů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku byly inspirovány v mottem: „*Bohu ku cti, vlasti ku slávě, bližnímu ku pomoci*” (NITRA, 2020).

6.1 Organizační struktura

Příručka pro funkcionáře sboru, která vychází ze stanov Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, doporučuje v rámci výboru rozdělení konkrétních úkolů mezi své členy. Vychází z principů kolektivního i individuálního rozhodování a odpovědnosti jednotlivých osob. Pro efektivní řízení a organizaci činnosti sboru je nezbytné stanovit odpovědnosti jednotlivců. Pro počet členů ve výboru se schází valná hromada, která přihlíží na celkovou velikost sboru. Zároveň valná hromada volí starostu a velitele sboru, popřípadě další členy výboru (SH ČMS, © 2025).

Starosta sboru zastupuje SDH při jednání s jinými orgány a organizacemi. Jeho hlavními úkoly patří podepisovat písemnosti, vyřizování každodenních záležitostí spojených s řízením sboru, zajištění řádného hospodaření s majetkem sboru, pečuje o celkový rozvoj sboru aj. V případě nepřítomnosti starosty sboru jsou jeho povinnosti delegovány na náměstka starosty, popřípadě na zplnomocněného člena výboru (SH ČMS, © 2025).

Náměstek starosty sboru asistuje při tvorbě ročního plánu činnosti, přípravě jednání a plnění usnesení výboru a valné hromady. Spolupracuje na výchově mládeže, odborné přípravě členů a organizování akcí pro sbor i veřejnost (SH ČMS, © 2025).

Jednatel sboru vyřizuje korespondenci a vede jednací protokol. Podle plánu práce nebo pokynů starosty svolává výborové schůze a valné hromady, provádí zápisy a odpovídá za řádné vedení členské evidence (SH ČMS, © 2025).

Velitel sboru bývá zároveň i velitelem jednotky. Pokud tomu tak není vzájemně spolupracují na odborné přípravě členů jednotky a nových kandidátů. Je odpovědný za připravenost jednotky, požární techniky a věcných prostředků a za dodržování předpisů a údržbu techniky. Podílí se se zřizovatelem obce na zabezpečování dokumentace, požárního řádu, ohlašoven požárů a údržby vodních zdrojů (SH ČMS, © 2025).

6.2 Činnost dobrovolných hasičů v praxi

SDH mají nezastupitelnou roli v ochraně obyvatelstva a bezpečnosti ČR. Dobrovolní hasiči jsou klíčovým pilířem systému požární ochrany, vykonávají svou činnost na základě dobrovolnosti, a to nejen při hašení požáru, ale při záchranných a likvidačních pracích už během MU (RÖZLER, © 2025).

Pro podporu zaměstnanců vykonávající činnost dobrovolných hasičů bylo podepsáno memorandum. Jeho záměrem je zdůraznění nezastupitelné role dobrovolných hasičů a podpořit zaměstnavatele při vytváření podmínek, které umožní jejich zaměstnancům vykonávat tuto činnost bez negativních dopadů na pracovní poměr (RÖZLER, © 2025).

Některé výzkumy potvrzují pozitivní vztah mezi motivačním vedením a angažovaností dobrovolníků. To přináší kladný vztah se záměrem pokračovat v dobrovolnické činnosti a s ochotou získávat nové členy a zkušenosti. Dochází k posilování organizační soudržnosti v rámci daných sborů (MAYR, 2017).

SDH v obcích představují důležitý prvek udržitelnosti místní společnosti. Mezi hlavní faktory motivující dobrovolné hasiče patří přátelské vztahy, osobní rozvoj a spojení služby ke každodennímu životu. Nastává však možnost vzniku rizika, kdy nebude nastavena rovnováha mezi pracovním a osobním životem. Proces stárnutí dobrovolníků, mezigenerační výzvy a míra propojenosti a soudržnosti výrazně ovlivňuje zkušenosti starších dobrovolníků i udržitelnost dobrovolnictví v menších obcích. Vzhledem k převaze starších členů, může být ohrožena dlouhodobá udržitelnost mladších lidí ve sboru (GRIP and KARLSSON, 2017; CALIBABA et al., 2021).

Mezi dobrovolnými a profesionálními hasiči nastávají rozdíly v odborné, fyzické ale i psychické způsobilosti. Dobrovolní hasiči mohou být v některých situacích méně připraveni

na plné zvládnutí náročných zásahů. V porovnání profesionálních a dobrovolných hasičů nastávají rozdílnosti ve vnímání rizika. Profesionální hasiči díky zkušenostem přesněji identifikují hrozby. U dobrovolných hasičů dochází k subjektivnímu pohledu možnému neodhadnutí situace. Cíleným tréninkem a simulování reálných situací může dojít k významnému přispění rozvoji jejich schopnosti objektivnějšího posouzení rizik a efektivnější reakci (STANLEY et al., 2017; RODRÍGUEZ-GARZÓN et al., 2017).

Dílčí závěr z teoretické části

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na Hasičský záchranný sbor, jednotky požární ochrany a sbor dobrovolných hasičů. Popisuje jednotlivé úkoly sborů, jejich historii, organizační strukturu a právní ukotvení v České republice. Dále definuje základní pojmy v rámci ochrany obyvatelstva pro efektivnější pochopení dané problematiky. V teoretické části je také popsán Integrovaný záchranný systém, jako základním pilířem pro koordinování jeho složek při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací před, během i po mimořádné události nebo krizové situaci.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 JEDNOTKA SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCE NĚMČOVICE

Sbor dobrovolných hasičů v Němčovicích tvoří důležitou součást místních občanů, která se dlouhodobě podílí nejen na zajišťování požární ochrany, ale i na společenském životě v obci.

7.1 Obec Němčovice

Obec Němčovice se nachází v severní části okresu Rokycany v Plzeňském kraji. Leží v oblasti sousedící s chráněnou krajinnou oblastí Křivoklátsko a severním okrajem Brd, na území přírodního parku Horní Berounka. K administrativnímu území Němčovic náleží také blízká vesnice Olešná. Na katastrálním území žije 132 obyvatel (NĚMČOVICE, © 2025a).

Nejstarší dochovaná písemná zmínka pochází z roku 1240. Její další rozvoj byl utvářen v následujících staletích, kdy obec prošla různými majetkovými změnami a historickými událostmi. V průběhu 14. a 15. století jsem v souvislosti z obcí objevují jména mnoha šlechticů, kteří se podíleli na správě a vlastnictví této oblasti. Roku 1401 patřili Němčovice do vlastnictví rokycanského proboštství, což se odráží ve významu regionu v kontextu církevní a šlechtické správy. V dalších letech probíhaly změny vlastnictví, včetně prodeje majetků mezi šlechtickými rody. V souvislosti s konfiskací majetku, po bitvě na Bílé hoře, bylo s obcí spojováno jméno Gryspeka z Gryspachu. V 17. století byly Němčovice součástí různých majetkových transakcí a smluv. Němčovice se staly součástí šternberského panství v 18. století. Dlouhý historický vývoj a složité vlastnické změny napomohli k vyvíjení a utváření současné podoby (NĚMČOVICE, © 2025a).

7.2 Historie sboru dobrovolných hasičů

V minulosti byly požáry velkou hrozbou pro venkovské oblasti, protože se zde nacházely převážně dřevěné domy, které byly kryté slaměnými nebo dřevěnými střechami. To napomáhalo ke snadnému šíření požáru. Takové neštěstí se stalo i obci Olešná v roce 1857, kdy při požáru bylo zničeno několik chalup. V té době byla likvidace požáru náročná a neefektivní, využívaly se pouze nádoby, džbery a další jednoduché nástroje. V některých případech se oheň hasil i šleháním větvemi stromů. Docházelo k bourání okolních staveb a strhávání doškových střech, aby se předešlo šíření požáru (NĚMČOVICE, © 2025b).

Tato častá nebezpečí vyžadovala ochranu, což vedlo k založení SDH. Spolek dobrovolných hasičů v Olešné byl na základě rozhodnutí, obecního výboru a starosty, založen v roce

1904. Jeho úkolem bylo chránit majetek a životy obyvatel v případě požáru, povodní nebo jiných MU. Oficiální schválení spolku proběhlo v březnu 1904 (NĚMČOVICE, © 2025b).

Činnost spolku se zaměřovala na pravidelné cvičení, vzdělávání a pořádání společenských akcí. V roce založení spolku proběhla první členská schůze, na které byly projednávány plány na zakoupení hasičského vybavení a finančního zajištění pro činnost spolku. V Olešné se první hasičský ples pořádal v roce 1905, za účelem získání finančních prostředků (NĚMČOVICE, © 2025b).

Vznik a činnost spolku byly podpořeny místními obyvateli, ale i širším společenským a legislativním rámcem. I přes počáteční těžkosti bylo toto rozhodnutí důležitým krokem k zajištění bezpečnosti a solidarity v obci (NĚMČOVICE, © 2025b).

7.3 Společenský a kulturní život

V rámci společenského života v obci se SDH angažuje na provozování kulturních akcí a zároveň se podílí na zajišťování bezpečnosti během jejich konání.

SDH se každoročně zapojuje do akcí, které se staly tradiční součástí života obce. Jedná se o akce:

- Silvestrovská jízda kolmo – zajišťují bezpečnost.
- Masopustní průvod obcí – zajišťují bezpečnost.
- Němčovické vepřobraní – pořádají akci.
- Svátek máje – pořádají akci.
- Dětský den – účastní se na průběhu akce.
- Letní tábor – účastní se na průběhu akce.
- Němčický jarmark – účastní se na průběhu akce (NĚMČOVICE, © 2025b).

V rámci sboru došlo k rozšíření činnosti, kdy byly postupně založeny i další skupiny podporující hasičskou kulturu v obci. Jedná se o Soptíky a němčovické hasičky.

Na jaře roku 2003 vznikla při SDH v Němčovicích skupina dobrovolných hasiček. Skládala se z deseti členek, přičemž většina z nich již byly aktivními členkami SDH, jiné se podíleli pouze příležitostně. Zapojili se nejen do činnosti v rámci sboru, ale i do širšího dění v obci. První trénink zaměřen na manipulaci s hasičskými přístroji probíhal u místní požární nádrže. Po absolvování tohoto školení se tentýž den odpoledne zúčastnili Okrskové soutěže

v požárním sportu. V této své premiéře se umístili na 2. místě. Což obec a SDH považovali za skvělý výsledek (NĚMČOVICE, © 2025d).

Ve spolupráci s Mateřskou školou Radnice vytvořil sbor jednotku pro děti nazvanou Soptíci. Tento tým, složený z mladých dobrovolných hasičů se zaměřuje na výchovu a školení dětí v oblasti požární prevence a základních hasičských dovedností (NĚMČOVICE, © 2025e).

8 PŘIPRAVENOST PŘÍSLUŠNÍKŮ NA ČINNOST PŘI ZÁSAZÍCH

Akceschopnost jednotky značí soubor organizačním, technické a odborné připravenosti sil a prostředků pro provedení zásahu nebo jiných úkolů. Jednotka je považována za akceschopnou, pokud splňuje legislativní požadavky na početní stav hasičů, a pokud jsou hasiči zdravotně a odborně způsobilí. Dále musí jednotka disponovat připravenou požární technikou a nezbytným věcnými prostředky (AV JSDH, 2017).

Velitel SDH koordinuje pravidelnou odbornou přípravu a zajišťuje její organizaci a kontrolu. Výcvik je zaměřen na rozšíření teoretických znalostí a praktických schopností hasičů potřebných pro vykonávání jejich funkcí a plnění úkolů stanovených jednotkou. Odborné školení se doporučuje realizovat po celý rok, ať už se jedná o teoretickou či praktickou část. Měli by se zohledňovat specifické podmínky a zaměření daných jednotek. Požadavky na dovednosti a znalosti hasičů jsou uvedeny v normách (HZS ČR, © 2025f).

SDH Němčovice mají nyní 17 aktivních členů. Osoby jsou v tabulce označeny pouze čísly, aby byla zajištěna ochrana jejich osobních údajů v souladu s nařízením GDPR. V následující tabulce je uvedený rozsah školení, kterým jednotlivé osoby prošly.

Tabulka 2 Školení členů SDH.

	Velitel	Strojník	Hasič	Obsluha řetězové pily	Evakuace osob	Vůdce ma- lého plavi- dla	Nositel dý- chací tech- niky	Práce na ledě	Zdravotník
1	•	•	•			•	•		
2			•			•	•		
3	•	•	•		•	•	•	•	•
4			•	•					
5			•					•	
6			•				•		
7			•						
8	•		•		•	•	•	•	•
9			•						
10			•						
11			•						
12			•						
13			•						
14			•				•		
15			•						
16			•						
17		•	•			•			

Zdroj (Interní informace SDH)

Tabulka poskytuje ucelený přehled odborných školení jednotlivých aktivních členů SDH Němčovice. Zahrnuje typy školení, kterými jsou školení na velitele, strojníka, hasiče, obsluhu řetězové pily, evakuaci osob, vůdce malého plavidla, nositele dýchací techniky, práci na ledě a zdravotníka.

Z tabulky vyplývá, že školení na obsluhu řetězové pily má pouze 1 osoba. Největší zastoupení odborného školení má hasič. Funkci vykonávání velitele mají 3 osoby. Školení na nositelé dýchací techniky má pouze 6 osob, což odpovídá vybavenosti jednotky SDH. Nejlépe vyškolenými osobami v rámci SDH jsou osoby s číslem 3 a 8. Oproti tomu nejméně odborně proškolené osoby jsou s čísly 9, 10, 11, 12, 13, 15 a 16.

Přehled slouží k posouzení odborné přípravy členů jednotky SDH Němčovice. Tento souhrn může však sloužit i jako případný nástroj pro plánování dalšího vzdělání v rámci připravenosti jednotky SDH na MU.

9 PŘÍPRAVA TAKTICKÉHO CVIČENÍ

Příprava taktického cvičení zahrnuje určení vedoucího cvičení a osob odpovědných za jednotlivé části, výběr vhodné lokality, zajištění techniky a výzbroje, stanovení časového harmonogramu, zpracování scénáře události, informování obce a vyhodnocení cvičení v závěru.

Plán taktického cvičení

Námět: VYPROŠTĚNÍ OSOBY Z PROLOMENÉHO LEDU

Cíl cvičení

Cílem taktického cvičení je prověřit připravenost a součinnost členů SDH při záchraně osoby propadlé ledem. Důraz je kladen na správné vyhodnocení situace, zajištění vlastní bezpečnosti zasahujících, efektivní použití dostupných prostředků (např. házecího lana, žebříku, člunu, suchého obleku), a na rychlé a bezpečné vyproštění osoby z vody. Cvičení rovněž slouží k procvičení komunikace v rámci jednotky a upevnění znalostí zásad první pomoci při podchlazení.

Místo a termín provedení cvičení

Cvičení SDH bude provedeno dne 15. ledna 2024 na hodní ploše rybníka v katastrálním území města Radnice. Místo bylo vybráno s ohledem na bezpečnost, dostupnost a vhodné podmínky pro simulaci záchrany osob propadlé ledem.

Seznam zúčastněných jednotek

Taktického cvičení se zúčastní SDH Němčovice, skupina o počtu 1 + 3 členů.

Scénář cvičení

V odpoledních hodinách přijímá OPIS tísňové volání od náhodného svědka, který se při procházce pohyboval v okolí rybníka katastrálního území města Radnice. Oznamuje, že na hladině zamrzlé vodní plochy zpozoroval osobu, pod níž se náhle prolomil led. Podle výpovědi svědka jste osoba nachází přibližně 25 až 30 m od břehu, je částečně ponořená ve vodě, drží se zbytků ledu a zoufale volá o pomoc. Situace působí velmi vážně neboť postižený zjevně rychle ztrácí sílu.

Okolnosti zásahů jsou ztížené, protože povrch ledu je pokryt čerstvým sněhem, což znesnadňuje jeho vizuální kontrolu. Není možné odhadnout jeho tloušťku ani trhliny. Led je místy tenký, nerovnoměrně promrzlý, a tedy extrémně nebezpečným pro pohyb osob bez

odpovídajícího vybavení. Vzhledem ke vzdálenosti osob od břehu a reálnému riziku jejího rychlého podchlazení se jedná o akutní ohrožení života, které vyžaduje okamžitý a odborně vedený zásah.

Na místo události je urychleně vyslaná jednotka SDH Němčovice, která je k dispozici jako JPO V. Jednotka má ve své výbavě základní záchranné prostředky určené pro práci v zimních podmínkách.

Po příjezdu na místo provádí velitel zásahu rychlý průzkum situace, vyhodnocuje stabilitu ledu, stav zachraňovaného a dostupné prostředky. Rozděluje úkoly mezi členy jednotky. Jeden člen provádí komunikaci se zachraňovaným, 2 připravuje zajištění pomocí lana a další obsluhu je záchranné pomůcky. Záchranná operace probíhá za plného jistění, kdy zasahující hasič v suchém obleku je přivázán na jistění a plazivým pohybem po žebříku nebo jiném nosném prostředku se přibližuje k osobě ve vodě.

Po navázání kontaktu je osoba ovlivňována a následně opatrně vytaženo z vody zpět na led, kde je přesunuta po žebříku až ke břehu. Následuje okamžité poskytnutí první pomoci. Osobě je sundáno promočené oblečení, je zabalená do izotermické fólie a přikrývek a monitoruje se její stav (dýchání, vědomí, stupeň podchlazení). Současně je připravena k předání do péče zdravotnické záchranné služby.

Po ukončení zásahu následuje vyhodnocení průběhu cvičení včetně zhodnocení taktik, efektivity zásahu, připravenosti techniky a použití výzbroje. Výsledky cvičení poslouží jako podklad pro další odbornou přípravu jednotky SDH.

Taktické cvičení je koncipováno jako komplexní modelová situace prověřující nejen samotnou techniku vyproštění z ledové plochy, ale také schopnost jednotky orientace v mimořádných podmínkách, správně komunikovat, spolupracovat, vyhodnocovat rizika a poskytnout potřebnou pomoc až do úplného vyřešení událostí. Důraz je kladen rovněž na vlastní bezpečí členů zásahu, používání osobních ochranných prostředků, technické zajištění a rozdělení rolí v rámci malé jednotky.

Etapy cvičení

Během cvičení se bude uskutečňovat:

- Vyhlášení poplachu a výjezd jednotky
 - simulované přijetí tísňového volání přes OPIS,
 - aktivace jednotky SDH Němčovice a příprava k výjezdu,

- rychlé vyhodnocení vybavení a jeho naložení do zásahového vozidla,
 - výjezd jednotky k určenému místu cvičení.
- Průzkum místa události
 - Příjezd jednotky namísto a zajištění prostoru,
 - první vizuální průzkum terénu a ledové plochy – posouzení stability ledu, přístupových cest a zajištění osoby,
 - určení záchranné trasy, vymezení nebezpečné zóny,
 - rozdělení úkolů mezi jednotlivé členy jednotky.
- Příprava záchranných prostředků
 - Rozvinutí zajišťovací techniky – lana, záchranné prostředky, žebřík, případně člun nebo suchý oblek,
 - ještě není zasahující osoby pomocí lana a doprovodného člena na břehu,
 - kontrola komunikace mezi hasičem a podpůrným týmem.
- Záchrana osoby z vody
 - Postupné přiblížení hasiče k zachraňované osobě.
 - navázání kontaktů, komunikace, uklidnění a fyzické zajištění zachraňovaného,
 - vytažení osoby na led a její přesun po improvizovaném nosném prostředku (žebřík, člun apod.) směrem ke břehu,
 - jištění všech zasahujících osob po celou dobu zásahu.
- Poskytnutí první pomoci a stabilizace
 - Ošetření zachráněné osoby na břehu – simulace ošetření podchlazení,
 - výměna mokrého oblečení, zabalení do izotermické fólie a příkrývek,
 - kontrola základních životních funkcí, komunikace s poskytovateli zdravotnické záchranné služby (fiktivní),
 - příprava na transport do bezpečí nebo simulovaný předávací protokol.
- Ukončení zásahu a obnova techniky

- Návrat všech prostředků, úklid vybavení a kontrola techniky,
 - doplnění materiálu, osušení výstroje a výzbroje.
- Vyhodnocení cvičení
 - Krátká porada na místě – zhodnocení taktiky, komunikace a organizace,
 - identifikace silných a slabých stránek zásahu,
 - záznam do dokumentace o odborné přípravě jednotky,
 - návrhy na zlepšení nebo doplnění výstroje a výcviku.

Potřebné síly a prostředky

- Počet nasazených členů: 4 osob
 - 1 x velitel zásahu,
 - 1 x hasič v suchém obleku,
 - 2 x jištění a podpora zasahujícího hasiče.
- Technika
 - 1 x dopravní automobil – přeprava členů a výstroje,
 - 1 x přívěsný vozík s člunem.
- Věcné prostředky PO
 - 1 x suchý oblek,
 - 1 x záchranná vesta,
 - 1 x házečí pytlík s plovoucím lanem,
 - 2 x pracovní lana (20–30 m),
 - 1 x žebřík,
 - 1 x izotermická fólie,
 - 2 x příkrývka,
 - 1 x zdravotnický batoh.
- Simulaci figuranta

- 1 x figurant v zajištěném obleku (figurant je zajištěn záchranným lanem a pod dohledem dalších osob).

Dojezdová doba

$$t_{DO} = t_v + t_j \text{ (min),}$$

t_{DO} – doba dojezdu na místo události (min),

t_v – doba výjezdu na místo události (min),

t_j – doba jízdy na místo události (min),

v_j – průměrná rychlost (45 km/hod až 60 km/hod),

$$t_{DO} = 10 + 4,2/45 \text{ (min),}$$

t_{DO} = 15 minut a 36 sekund.

Doba dojezdu je pouze orientační. Skutečná doba závisí na mnoha faktorech, jako jsou např. klimatické podmínky, skutečná rychlost jízdy, skutečná doba výjezdu.

Učební úkoly cvičících

SDH má během tohoto cvičení stanoveny 5 hlavních úkolů.

- Získání praktických dovedností při záchraně osoby z ledu,
- použití dostupných záchranných pomůcek v zimních podmínkách,
- zajištění vlastní bezpečnosti při zásahu na ledu,
- komunikace a spolupráce v rámci zásahové jednotky,
- poskytnutí před lékařské první pomoci podchlazené osobě.

Časová osa průběhu

13:00–13:10 hod. Zahájení cvičení, svolání jednotky, organizační pokyny.

13:20–13:25 hod. Simulované přijetí tísňového volání na KOPIS, rozbor situace, příprava.

13:25–13:35 hod. Výjezd jednotky SDH Němčovice + dojezd na místo události.

13:40–13:45 hod. Příjezd na místo, průzkum, vyhodnocení situace.

13:45–13:50 hod. Příprava záchranných prostředků, jištění hasiče.

13:50–14:00 hod. Samotné provedení záchrany osoby z probořeného ledu.

14:00–14:10 hod. Poskytnutí první pomoci, stabilizace osoby, simulace péče o podchlazeného.

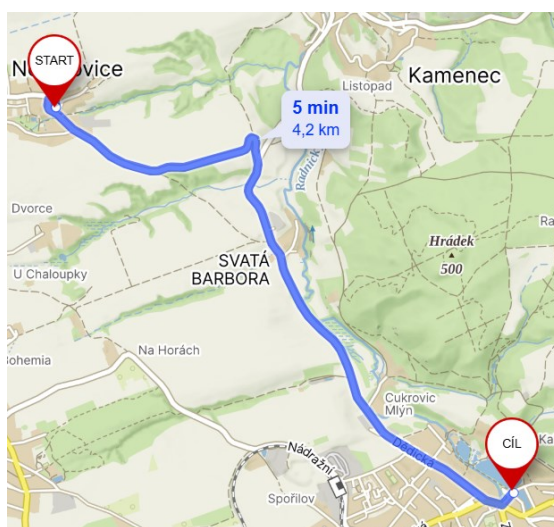
14:10–14:20 hod. Transport osoby na břeh a do bezpečného prostoru.

14:20–14:30 hod. Úklid techniky, sbalení výstroje, návrat jednotky do hasičárny.

14:30–15:00 hod. Vyhodnocení cvičení, zhodnocení úkolů, diskuse a poučení.

Mapová část

Na obrázku č. 2 je zobrazena mapa dojezdu na místo zásahu.

Obrázek 2 Trasa dojezdu.

Zdroj (Mapy.cz, (b.r.))

Plán spojení

Velitel zásahu a ostatní členové jednotky využívají pro komunikaci následující prostředky a kanály:

- Komunikace VZ s členy zásahové skupiny probíhá na kanále K.
- Spojení VZ s KOPIS je simulováno.
- Řídící důstojník cvičení komunikuje s VZ rovněž přes kanál K.

Bezpečnostní opatření

V rámci bezpečnostních opatření při taktickém cvičení Budou dodržovány následující podmínky:

- Použití osobních ochranných prostředků,

- jištění zasahujícího na vodě a simulovaného figuranta,
- zákaz samostatného vstupu na led,
- lékařská a zdravotnická pohotovost,
- bezpečnost v okolí vodní plochy,
- poučení před zahájením cvičení,
- možnost okamžitého přerušení cvičení.

10 PRŮBĚH TAKTICKÉHO CVIČENÍ

Dne 7. prosince od 13 hodin proběhlo tak ke cvičení jednotky SDH Němčovice, jehož námětem bylo vyproštění osob z probořeného ledu. Cvičení se konalo v reálném terénu úvodní plošiny rybníka, který svým charakterem odpovídal situacím, s nimiž se jednotky mohou setkat v zimním období.

Cílem cvičení bylo prověřit činnost členů jednotky SDH při záchraně osoby, která se propadla pod led ve vzdálenosti cca 25 m od břehu, v podmínkách nízké teploty a nerovnoměrné síly ledu. Důraz byl kladen především na bezpečnost zasahujících, správné použití dostupné techniky, týmovou spolupráci a komunikaci.

Zahájení a příprava

Před jednou hodinou odpoledne proběhl nástup jednotky na hasičské zbrojnici. VZ seznámil přítomné s cílem cvičení, organizační zabezpečení, taktickým rámcem, a především s bezpečnostním opatřením. Byla provedena kontrola osobních ochranných prostředků a věcných prostředků PO.

V rámci teoretické přípravy byli členové jednotky krátce seznámeni s fyzikálními vlastnostmi ledu, rizikem podchlazení, zásadách vstupu na led a zásadách první pomoci při tonutí a silném podchlazení.

Simulace výjezdu a zásahu

K simulaci přijetí tísňového volání na OPIS Plzeňského kraje od náhodného svědka, který spatřil osobu, jež se propadla pod led, došlo kolem 13:15 hod. Byl simulovaně vyhlášen poplach a jednotka v čase 13:37 hod. vyjela na místo události.

Po dojezdu na lokalitu ve 13:42 hod. provedl velitel průzkum. Bylo zjištěno, že osoba (figurant) se nachází ve vzdálenosti asi 25 m od břehu. Okolní led byl viditelně slabý, v některých místech byla vodní hladina úplně odkrytá. Teploty vzduchu se pohybovaly kolem 0 °C a mírně sněžilo.

VZ určil jednotlivé úkoly členů. Jeden hasič byl vybaven suchým oblekem, přilbou a záchrannou vestou. Dvojice členů byla na břehu připravena s házecím lanem a jistila zachraňujícího hasiče. Tato dvojice měla poté za úkol poskytnutí první pomoci. Dále VZ rozhodl o postupu záchrany figuranta.

Záchrana pomocí člunu nebyla možná, a proto se po ledě postupovalo za pomoci žebříku. Také byla udržována komunikace mezi zachráncem a zachraňovaným. Hasič provedl

stabilizaci své pozice a následně vytáhl osobu na pevnější část ledu. Pomocí tažného lana byli společně přitaženi ke břehu, kde následně u zachraňované osoby probíhalo poskytnutí první pomoci.

Po vytažení figuranta na břeh byla simulována pomoc při podchlazení. Proběhla kontrola životních funkcí, výměna mokrého oblečení (symbolická), zabal do přikrývek a monitorování stavu. Následně probíhal fiktivní kontakt s operačním střediskem zdravotnické záchranné služby a příprava osoby transportu.

Ukončení cvičení a vyhodnocení

Po návratu jednotky na hasičskou stanici následovalo celkové vyhodnocení zásahu. Dále proběhl rozbor jednotlivých kroků, zhodnocení připravenosti, technické vybavení a týmové spolupráce. Všichni účastníci prošli krátkou reflexí, jejímž cílem bylo zlepšit reakce při reálném zásahu podobného typu.

K prováděnému cvičení nebyla pořízena fotodokumentace. V souladu s požadavky na ochranu osobních údajů podle nařízení GDPR, nebyl udělen souhlas zúčastněných členů.

11 VYHODNOCENÍ CVIČENÍ A NÁVRH VLASTNÍHO OPATŘENÍ

Cílem tohoto taktického cvičení bylo prověřit schopnost jednotky SDH Němčovice řešit MU spojenou s propadnutím osoby pod led a její záchranou v podmínkách zimního období. Tento typ zásahu SDH ve své běžné činnosti často neprovádí, a proto byla celá akce zaměřená zejména na procvičení základních zásad bezpečného pohybu na ledě, použití záchranných prostředků a efektivní týmové spolupráce.

Vyhodnocení cvičení

Cvičení prokázalo, že i přes nízkou frekvenci tohoto typu zásahu má jednotka schopnost rychle reagovat, využít dostupné prostředky a provést záchrannou akci v souladu s pravidly PO a bezpečnosti práce. Zasahující hasiči prokázali schopnost správně vyhodnotit nebezpečí a zvolit vhodný postup k záchraně osoby.

Pozitivně lze hodnotit přístup členů k úkolům, ochotu spolupracovat a plnění pokynů VZ. Velkým přínosem byla zkušenost, že si samotný zásah mohli vyzkoušet všichni přítomní členové jednotky. Členové používali určené osobní ochranné prostředky a dbali na vzájemnou komunikaci a jištění. Záchranný postup byl proveden bez zranění a v souladu s plánem.

Byly však zaznamenány i nedostatky, jako například malá komunikace se simulovanou zachraňovanou osobou. Dalším negativním faktorem bylo pomalé nasazování výstroje pro záchranu z ledu, kdy došlo k časovým ztrátám, nekoordinovaný pohyb hasiče na ledové ploše a vizuální kontrola figuranta nebyla z některých míst možná.

Cvičení bylo pro přítomné velmi přínosné, poučné a poskytlo důležitou praktickou zkušenost v méně obvyklém typu zásahu.

Návrh vlastního opatření

Při záchraně osob z ledové plochy Mohou nastat nečekané události, které negativně působí na zasahující hasiče. Nízká připravenost členů jednotky na tento typ události má negativní dopad na zachraňovanou osobu. Komunikace s osobou, která je v ohrožení je klíčová pro průběh záchrany. V případě nedostatečné či žádné komunikace se zachraňovanou osobou mohou nastat komplikace, jako např. zvýšený stres zachraňované osoby nebo vyvolání nedůvěřivosti hasiče. Pro správné a rychlé nasazení osobních ochranných prostředků může pomoci i častější zkouška práce s těmito prostředky. V momentě, kdy zasahující hasič neumí efektivně využívat osobní ochranné prostředky ztrácí tím drahocenný čas pro zvládnutí MU. Častější cvičení tohoto typu události kladně přispívá k odborné připravenosti členů SDH

Němčovice. Díky tomu je jednotka lépe připravená na případný vznik této mimořádné události.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zpracovat proces vytvoření dokumentace k taktickému cvičení pro jednotku Sboru dobrovolných hasičů Němčovice. Ke splnění hlavního cíle práce byly použity následující dílčí cíle: na základě dostupných zdrojů zpracovat teoretickou část dané problematiky a představit vybranou jednotku sboru dobrovolných hasičů. Pro zpracování práce byly použity následující metody: analýza, explanace a komparace.

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na Hasičský záchranný sbor, jednotky požární ochrany a sbor dobrovolných hasičů. Popisuje jednotlivé úkoly sborů, jejich historii, organizační strukturu a právní ukotvení v České republice. Dále definuje základní pojmy v rámci ochrany obyvatelstva pro efektivnější pochopení dané problematiky. V teoretické části je také popsán Integrovaný záchranný systém, jako základním pilířem pro koordinování jeho složek při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací před, během i po mimořádné události nebo krizové situaci.

Praktická část bakalářské práce popisuje Sbor dobrovolných hasičů Němčovice a odborné školení jeho členů. Následně popisuje přípravu taktického cvičení na záchranu osoby z propadlého ledu a jeho následovnou realizaci.

Z provedeného cvičení vyplynulo, že jednotka dokáže adekvátně reagovat i na specifickou událost. Umí efektivně využívat dostupné technické prostředky a při zásahu dbá na bezpečnost práce i taktický postup. Členové sboru prokázali schopnost spolupráce, přijímání rozkazů a aktivně se podílet na řešení situace. Pozitivem bylo, že si všichni přítomní mohli prakticky zásah vyzkoušet, a tím si prohloubit své znalosti.

Cvičení odhalilo i pár nedostatků, ze kterých se členové mohou poučit. Jednalo se o rychlost nasazování výstroje, zhoršenou komunikaci mezi hasičem a zachraňovanou osobou a nekoordinovaného pohybu na ledové ploše. Tyto poznatky slouží jako podklad pro zlepšení připravenosti sboru na obdobné druhy zásahů.

Vzhledem k výsledkům cvičení by bylo moudré se i nadále zaměřovat na zlepšení dovedností členů jednotky v oblastech zásahů, které pro ně nejsou obvyklé. To by mohlo přispět k efektivitě a bezpečnosti během reálných zásahů.

Práce přinesla poznatky v teoretické i praktické části. Umožnila ověřit připravenost a odborné znalosti Sboru dobrovolných hasičů Němčovice v případě vzniku specifické mimořádné události a přispěla k hlubšímu pochopení významu provádění taktických cvičení u sborů dobrovolných jednotek.

Do budoucna by bylo vhodné věnovat pozornost rozvoji praktického výcviku v méně běžných scénářích. Dále je doporučeno se soustředit na zlepšení technického vybavení jednotek a posílení spolupráce sboru dobrovolných hasičů a profesionálními složkami Hasičského záchranného sboru.

Hlavní i jednotlivé dílčí cíle byly v bakalářské práci splněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AV JSDH, 2017. *Metodika akceschopnosti JSDHO Asociace velitelů jednotek sboru dobrovolných hasičů*. Online. In: Asociace velitelů jednotek sboru dobrovolných hasičů. Dostupné z: <https://www.avjsdh.cz/wp-content/uploads/2017/02/Metodika-akceschopnosti-AVJSDH-v2.3.pdf>. [cit. 2025-04-12].

CALIBABA, Amber; RUSSELL, Elizabeth and SKINNER, Mark W., 2021. *Rural volunteer fire services and the sustainability of older voluntarism in ageing rural communities*. Online. ScienceDirect. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0743016721002400>. [accessed 2024-03-30].

ČESKO, 2001a. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246 ze dne 29. června 2001, o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci). Online. In: *e-sbírka*. 2024. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2001/246/2022-01-01?f=Vyh%C3%A1%C5%A1ka%20%C4%8D.%20246%2F2001%20Sb.&zalozka=text>. [cit. 2024-12-12].

ČESKO, 2001b. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247 ze dne 22. června 2001, o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Online. In: *e-sbírka*. 2025. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2001/247?zalozka=text>. [cit. 2025-01-24].

ČESKO, 2001c. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328 ze dne 5. září 2001, o některých podrobnostech a zabezpečení integrovaného záchranného systému. Online. In: *e-sbírka*. 2025. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2001/328?zalozka=text>. [cit. 2025-01-24].

ČESKO, 1985. Zákon č. 133 ze dne 17. prosince 1985, o požární ochraně. Online. In: *e-sbírka*. 2025. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1985/133?zalozka=text>. [cit. 2025-01-24].

ČESKO, 2000a. Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000, o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Online. In: *e-sbírka*. 2024. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2000/239?zalozka=text>. [cit. 2024-11-14].

ČESKO, 2000b. Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000, o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Online. In: *e-sbírka*. 2024. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2000/240/2024-01-01?f=240%2F2000&zalozka=text>. [cit. 2025-01-14].

ČESKO, 2015. Zákon č. 320 ze dne 11. listopadu 2015, o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). Online. In: *e-sbírka*. 2025. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2015/320/2024-04-01?zalozka=text>. [cit. 2025-01-24].

GRIP, Lena and KARLSSON, Stefan, 2025. *Maintaining Emergency Services in Rural Areas. Recruitment, Retention and Resignation of non-career Firefighters in Sweden*. Online. ScienceDirect. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0743016724003590>. [accessed 2024-03-30].

Interní zdroj SDH Němčovice.

HZS ČR, © 2024a. *Definice typů událostí*. Online. In: Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <http://www.hzsmsk.cz/prevence/StatDef.htm>. [cit. 2024-12-12].

HZS ČR, © 2024b. *Výkon služby*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/vykon-sluzby.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>. [cit. 2024-12-12].

HZS ČR, © 2025a. *Organizace*. Online. In: Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/organizace-organizace.aspx>. [cit. 2025-01-10].

HZS ČR, © 2025b. *Krizové stavy*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx>. [cit. 2025-01-29].

HZS ČR, © 2025c. *Jednotky PO*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>. [cit. 2025-03-27].

HZS ČR, © 2025d. *Normy znalostí*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné také z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/normy-znalosti.aspx>. [cit. 2025-03-30].

HZS ČR, © 2025e. *Jednotky požární ochrany*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné také z: <https://hzscr.gov.cz/jednotky-pozarni-ochrany.aspx>. [cit. 2025-03-30].

HZS ČR, © 2025f. *Odborná příprava*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: https://hzscr.gov.cz/clanek/odborna-priprava-v-jsdho.aspx?utm_source=chat-gpt.com. [cit. 2025-04-12].

KLUČKA, Jozef a KLUČKA, Jozef, 2017. Integrovaný záchranný systém v SR - vybrané problémy a návrhy riešení. Online. *The Science for Population Protection*. Roč. 2017, č. 1, s. 9. Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/33/267.pdf>.

[cit. 2025-01-10].

KOTEK, Karel, © 2025. *Hasiči pod lupou*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné také z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/co-je-jednotka-sboru-dobrovolnych-hasicu-obce.aspx>. [cit. 2025-03-30].

Mapy.cz. (b.r.). [Základní plánování trasy Němčovice Radnice]. Získáno 20. 04. 2025, z <https://mapy.cz/s/dusuvedeja>

MAYR, Marcel Lee, 2017. *Transformational Leadership and Volunteer Firefighter Engagement*. Online. WILEY Online Ibrary. Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/nml.21279>. [accessed 2024-01-25].

MV, © 2024. *Terminologický slovník*. Online. In: Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statku.aspx>. [cit. 2024-12-12].

NĚMČOVICE, © 2025a. *Historie obce Němčovice*. Online. Němčovice. Dostupné z: <https://www.nemcovice.cz/zivot-v-obci/historie/historie-obce-nemcovice/>. [cit. 2025-04-12].

NĚMČOVICE, © 2025b. *Historie SDH Olešná*. Online. Němčovice. Dostupné z: <https://www.nemcovice.cz/zivot-v-obci/spolky/sbor-dobrovolnych-hasicu-nemcovice/historie-sdh-olesna/>. [cit. 2025-04-12].

NĚMČOVICE, © 2025c. *Kalendář akcí*. Online. Němčovice. Dostupné z: <https://www.nemcovice.cz/aktualne/kalendar-akci/>. [cit. 2025-04-12].

NĚMČOVICE, © 2025d. *Němčovické hasičky*. Online. Němčovice. Dostupné z: <https://www.nemcovice.cz/zivot-v-obci/spolky/sbor-dobrovolnych-hasicu-nemcovice/nemcovicke-hasicky/>. [cit. 2025-04-12].

NĚMČOVICE, © 2025e. *Soptíci Němčovice*. Online. Němčovice. Dostupné z: <https://www.nemcovice.cz/zivot-v-obci/spolky/sbor-dobrovolnych-hasicu-nemcovice/soptici-nemcovice/>. [cit. 2025-04-12].

NITRA, Josef, 2021. *Pompiéři, požárníci, hasiči: dějiny českého hasičství*. 2. Praha: TRITON. ISBN 978-80-7553-796-6.

RODRÍGUEZ-GARZÓN, Ignacio; MARTÍNEZ-FIESTAS, Myriam; DARMOHRAJ, Adrian; DELGADO-PADIAL, Antonio and CHUMPITAZ, Ruben, 2021. *Voluntary and involuntary risk acceptance: A case study of firefighters*. Online. ScienceDirect. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0925753521002381>. [accessed 2024-03-30].

RÖZLER, Adam, © 2025. *Memorandum o podpoře dobrovolných hasičů: Nová iniciativa ocenění společensky odpovědné zaměstnavatele*. Online. Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné také z: <https://mv.gov.cz/clanek/memorandum-o-podpore-dobrovolnych-hasicu-nova-iniciativa-oceni-spolecensky-odpovedne-zamestnavatele.aspx>. [cit. 2025-03-30].

SKALSKÁ, Květoslava; HANUŠKA, Zdeněk a DUBSKÝ, Milan, 2010. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha 4: ©MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86640-59-4.

SMETANA, Marek a KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, 2007. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Zdravotně sociální fakulta. ISBN 978-80-7368-337-5.

STANLEY, Ian H.; BOFFA, Joseph W.; HOM, Melanie A.; KIMBREL, Nathan A. and JOINER, Thomas E., 2017. *Differences in Psychiatric Symptoms and Barriers to Mental Health Care Between Volunteer and Career Firefighters*. Online. ScienceDirect. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0165178116311325>. [accessed 2024-03-30].

ŠENOVSKÝ, Michail; ADAMEC, Vilém a HANUŠKA, Zdeněk, 2007. *Integrovaný záchranný systém*. 2. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-007-4.

ŠPAČEK, František, © 2025. *Integrovaný záchranný systém*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://hzscr.gov.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém>. [cit. 2025-01-10].

VILÁŠEK, Josef; FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David, 2014. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2477-8.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Struktura HZS	19
Obrázek 2 Trasa dojezdu	43

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Kategorie JPO	26
Tabulka 2 Školení členů SDH.....	36

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
FO	Fyzická osoba
GŘ	Generální ředitelství
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
KŘ	Krizové řízení
KS	Krizová situace
MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
OPIS	Operační a informační středisko
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Požární ochrana
VZ	Velitel zásahu

SEZNAM PŘÍLOH

